

Szerkesztői iroda :
Kassa, főtcza 64. sz. a.
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.

Kéziratok vissza nem
adattak.

Csak bérmentes leveleket
fogadjunk el.

Semmit sem közlünk, ha
nem tudjuk, kitől jön.

Megjelenik minden vasárnap.

SZINÉSZETI KÖZLÖNY

A vidéki színészet érdekeit képviselő hetilap.

A kassai szinügyi választmány hivatalos közlönye.

Felelős szerkesztő: Báthory Románcsik Mihály.

Kiadóhivatal :
Kassa, főtcza 64. sz.
hová az előfizetési díjak
küldendők.

Előfizetési feltételek :
helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve

Egész évre... 6 frt — kr.
Fél évre... 3 frt — kr.
Negyed évre... 1 frt 50 kr.
Két óra... 1 frt — kr.
Egy óra... — frt 50 kr.

Előfizetésért hármala nap-
tól e...
Nyilt-tér...
nyilttéri díj...
Kassa, április 2-án 1882.

A Karácsonyi-pályázat.

A Karácsonyi-pályázat, melynek 400 aranya 1881-ben felsőbb vigjátékokra tüzetett ki, meddő maradt. Tizenkét pályamű érkezett, de a bíráló bizottság, melynek tagjai Bánóczy József, Beöthy Zsolt, Csiky Gergely, Frankenburg Adolf és Vadnai Károly voltak, egyet sem ajánlott jutalmazásra.

Beöthy Zsolt tette meg a jelentést a pályázatról, az akadémia márcz. 27-iki ülésén, melyben Ipolyi Arnold elnökölt. Derekanas elverte a port a pályázatokon. A pályázat — úgy mond — nem olympi verseny, melyben a győzött babér koszorúzza. Kénytelen vesszőfutás lenne csak, ha ugyan a pályaművek legnagyobb része megérdemelné, hogy név szerint és egyenkint megismerkedjék velők az akadémia. A jelentés itt némi polemikus hangot vesz, a meenyiben a rossz pályamunkáknak szokásos aprólékos részletegetése és gondos osztályozása ellen szól. E szokás csak léha ambíciókat ébreszt s. az irodalom és művelődés érdekeinek inkább árt mint használ. Az akadémia méltán követelhet ily kicsinyes mérlegelés nélkül is, megnyugvást ítéleteiben, midőn ellenfelei harmincz év óta egyetlenegy példára sem tudnak hivatkozni, melyben az akadémianak valamely elvét az élet megváltoztatta s igaztalannak vagy méltatlannak bizonyította volna.

Ezután a pályázatot egészen jellemezve, különösen két feltűnő arnyoldalát emeli ki. Egyik a jellemrajz hiánya. Egyetlenegy pályaművet kivéve, a többiben nyoma sincs annak, hogy írók igyekeztek volna legalább főladatukkal megismerni, mielőtt munkához láttak. Nem látszanak tudni, hogy a vigjáték mindig jellemek játéka s különböző fajtáit nem a meglévő vagy hiányzó jellemrajz, hanem ennek más-más módja határozza meg. A pályaművek cselekvései nem cselekvő jellemek

tetteinek láncolata, hanem csak fabábok lécezen ugratása. A műveltelemek üres bohózkodásba, vagyva képtelenségekbe, árnyék-tánczoltatásba vagy unalmas laposságba vesznek: egy képzetesebb fej pedig, szerencsétlen kísérletével a filozofiai abstrakció felé téved. Azonban ennek képzettsége is inkább látszólagos; csak arra való, hogy megzavarjon, nem arra, hogy felvilágosítson. — Mestersegők alaptörvényeivel való ismeretlenségökhöz járul az is, hogy éppen nem beszélnek meg anyagát, a nyelvet. A versek nagy része rosszabb a prózánál, szótagszámlálással helyettesíti a ritmust s egy közülök feltalálja a tizenegy szótagos alexandriint. Még türethetlenebb rossz magyarságuk. Hemzsegek a szófűzés és szóvonzat ellen elkövetett hibáktól, végtelen számu barbarizmusoktól, a nyelv szellemén ejtett idétlen erőszakosságoktól s attól is, a mi mai irodalmunknak legveszedelmesebb mótelye: a népiességet affektáló magyartalanságtól. Nem is az esztetika, hanem a grammatika az a kódex, melyből a pályázó vigjátékok nagy részére ráolvashatjuk ítéletét.

Az összes pályamunkák között csak egy van, mely legalább említésre méltató elemzésre érdemesnek mutatkozik: az ötödik számú. Címe „Egy játszma sakk“; jellegje: Szerelemben nincs pszichologia sat. Tárnya röviden az, hogy Tapolty Dóra nem hisz a szerelemben s szíve nélkül kész kérőjének kezét nyújtani. Egy fiatal nénye, Klárisz félvén a jövődő veszedelemtől, felbiztatja alnév alatt ott tartózkodó mostoha fiát, Tivadart, hogy igyekezze fölbresztetni Dóra szívét. Az utat is megmutatja hozzá: közönyt közönyvel. A modern don Carlos csakugyan fölkelti a hideg leányka figyelmét, majd érdeklődését. Keserűen panaszodik előtte egy kegyetlen szépre, kinek hiába szánta életét. Költött kedvesének forró magasztalása fölgerjeszti Dóra hiuságát. Ez és szánalma Tivadar iránt, már postái a szerelemnek, mely feltékenység formájában tör ki. Dóra úgy sejt, hogy Tivadar ismeretlen szépe nem más, mint Klárisz s szemre-

hánysokat tesz nényének. E félreértés mindent kiderít. Dóra és Tivadar egy pár lesznek s kívül az is, hogy Klárisz a szerelmetlen leánya korábbi vőlegényeért sóhajtozott. Ezek is összekeverülnek. Látni való, hogy az alapgonddal, lélek-tan, megoldás mind Moretoból vannak kölcsönözve. A vigjáték alakítgatása és kidolgozása kétségtelen írói gond nyomát mutatja. Nyilatkozik benne bizonyos jövővíz vonzalom, szeretet is a tárgy iránt, melyet választott. Van egy-két csinos jelelete, tetszetős és elmés fordulata, különösen a feltékenykedő fejleményekben. Azonban jellemrajza oly gyöngö. hogy alakjai csak torzképei a moretoiaknak. Dórában a természetellenes magaviseletet, bizonyos naiv báj köntösébe akarja öltöztetni s izetlenné lesz. Tivadar meg oly siralmas és sápitózó flótás, a ki inkább elriaszthat akárkit is a szerelemtől, mintsem, hogy megnyerne neki. Ilyen ellenjátékosok közt Moreto költői igazsága egyszerű képtelenséggé lesz. A cselekvény, Klárisz által való megindításában visszatetsző és ellenszenves. Folyásában vékony, vontatott, meg-megakadó. Az egész való életnek hamis, szinpad-i életre halavány. Nyelvéből is teljesen hiányzik minden emelkedettség és költői szín. Tele van rossz képpekkel, izetlen hasonlatokkal és nyelvihibákkal. Tanulság: Moretonak langesze jogot adott rá, hogy Lope de Vega drámájából, a megvetés csodáiból új vigjátékot írjon; de kisebb írók jól teszik, ha őrizkednek a remekművek árnyékától. Az utánzás eltörpíti, az összehasonlítás leveri őket.

A jelentés felolvasása után Ipolyi Arnold elnök az „ügyrend“-ből felolvasta, hogy ha a Karácsonyi-díj kétszer ki nem adható (a mi most már beteljesült), a 400 db. arany az akadémia rendelkezésére marad s az első osztály határozza el, hogy a szépirodalom érdekében miképp használtassék föl.

TÁRCZA

Nekem rendelt az isten.

(Beszély)

(8-ik folyt.)

III.

A boldogtalan szerelmes.

Ki ne érezte volna már önközül azon édes gyötrelmet, mely minden fájdalmi daczára is oly édes, oly kellemes érzettel tölti el egész valónkat; a midőn nem léteznek egy lényen kívül senki számunkra a kerek földön; midőn minden és mindenki unalmassá válik előttünk, midőn magányunkban szüntelen az ő kedves arca lebeg szemünk előtt, s folyvást csak ő utána sovárgunk, kinek lehelete szerelmitassá varázsolja körülöttünk a léget s kinek ragyogó szemében találjuk fel üdvünket és egész éltünk boldogságát? Ez a boldog, a tiszta szerelm.

Képzeltetik önköz, mily borzasztó gyötrelmet, égető kint szenvedhet az, kinek szerelme nem viszonzatik, E boldogtalanok közé tartozik Szentesi Mihály is.

A lányka magaviseletéből következtetve, majd úgy tűnt fel neki egy idő óta, mintha Mariska szíve végrevalahára szerelemre gyuladt volna; majd pedig, mintha nem érezne iránta semmi vonzalmat. Igaz, hogy számos jelből lehetne gyöngéd érzületéről következtetést vonni, de ez csak pillanatnyi jelenség volt, mert már a másik percében, szavai meghazudtolák e föltevést.

A nők e faja, egészen új volt még előtte. Ismert számtalan oly nőt, kik ma egészen feltárták szívüket valaki előtt és holnap már mitsem tudtak arról; ismert feltékeny és szerelmi búban epedő egyéneket, szóval mindenféle fajtából valókat, de ilyet még nem. Mert ha azok szerelmesek voltak, az első helyet náluk a szerelem foglalta el, és annyira megváltoztak, hogy alig leheté reagok ismerni; a szenvedély jó kedvre lelkesíté őket és mindig csak szerelmükről beszélgettek. Mariska azonban érzéketlen s mindig csak a régi maradt. Hallani sem akart szerelmről, házasságról, komoly, férfias szándékról. A ki ilyesmíról kezdett vele beszélni, azt ott hagyta a faképnél.

Az idő csak mult, mult, s Szentesi folyvást remény és kétség között töltötte napjait. Erőt vett rajta a legveszedelmesebb betegség: szívébe fészkelé magát: a feltékenység ördöge. Elkeseredésben, — habár irtódzott tőle, — e kegyetlen szerhez folyamodott. Pedig a feltékenység egy rettenő véres eszköz, melyet a nő könnyelműen arra használ, hogy hiuságának nyalkanságot szeljen vele; megvérez néha egy szerető férfit, csak-hogy kinjain gyönyörködjék.

Jól tudta azt Szentesi, hogy a feltékenység őt nevétségessé teszi s imádotja előtt lealacsonyítja. De erről ő nem tehetett, mert nem volt képes magán uralkodni. Ha valamely férfinak egy pár nyájas szót adott imádotja, jelenlétében, ez őt annyira felbőszíté, hogy képes lett volna azt a férfit rögtön megölni. Folyvást attól rettegett, hogy Mariska fejezt a szép szavak elbődítják s az, kit ő a bálványozásig imád, gazesabítás áldozatául esik. S ez rá nézve a legborzasztóbb esapások egyike volna. Érezte, hogy szíve választottjának félrelépését túl nem élné, ha megbizonyosodnék

felőle, egy perczig sem. Minden lépését, minden tettét, mozdulatát élénk figyelemmel kísérte. Még a szellő fuvalmaitól is megszerette volna övni. Feltette, mert nagyon szerette.

Mariskát pedig boszantotta az utána való folytonos kémkedés. Mit tartozik az valakire, hogy én mit teszek, mondá többször, sértett önértettel.

Szentesi azonban nem tágitott. Sőt igyekezett minden áron Mariskát is feltékennyé tenni, azt híven, hogy ezáltal szunyadó szerelmét fölbreszti, mely később nőttön nőni fog iránta s végre a titkolódzás leplét lerántva nyíltágra birhatja. Hisz esupán azért váltott jegyet Schneider Boris-kával is, kit soha sem szeretett, hogy e czélját elérhesse. Minden eddigi törekvése csak odairányult, hogy Mariskát mielőbb magáénak mondhasza.

Kiváncsisága, jövőjét megtudhatni valóságos gyötrelemmé vált.

Hiába toháskodott Anteroshoz, a viszont-szerelme istenéhez, hogy ébressze fel imádotja szívében a szerelem magasztos érzetét; ennél az urnál is süket fülekre talált éppen ugy, mint másoknál, kiknek közbenjárását czélja elérése végett kikérte.

Rejtélyes magaviselete valóban megfoghatatlan előttem, — tépelődék magában egy izgatott perezeben. — Emlékszem, egy napon, midőn kilesve rózsaszínű jó kedvét, arra kértem, hogy szeressen, legyen az én kis feleségem, ne gyötörjön, ne hagyjon tovább élni e kínos bizonytalanságban, mert maholnap egészen elhervadok s mely bánatomat, kétségbeesemet a sölét sir enyhet adó nyugalma fogja megszüntetni, akkor: megígérte, hogy nőm lesz, csak várjak... De meddig?... Hisz már öt hosszú hónap óta sze-

Molière élete.

Közli: Sándor Kálmán.

(Folytatás.)

E közben atya öreg és beteges lett, és helyettesül az ifjú Poquelinnek, a király szolgálatába kellett lépnie, és XIII. Lajost 1641-ben Languedoc-ba kísérte. De utazásukból való vissza tértök után, ismét felébredt az ifjában, és pedig inkább mint valaha, a színház iránti előszeretettel s mivel a király kíséretében, Narbonneba történt utazása a jogászi pályától őt amúgy is már elszakította, és most 1642-ben atyjának minden ellenzése és intései daczára egy színes sereghez szegődött, St.-Germain külvárosában belépti díj mellett nyilvánosan vígdarabokat és bohóságokat adott elő. Akkor még nem voltak állandó hanem csak kóbor társulatok; s maga a színész is ugyiszólván csak gyermek korát élte meg; ellenben a drámai költészet ép akkor kezdett felvirágozni, főképp 1630-ban Pierre Corneille fíradozásai által. Azonban a létezett színdarabok igen sok kívánni valót hagytak fent s kiváltképen az előkelő közönség izelésnek nem felelhettek meg, kik élőkön Richelieu bíbornokkal, a színház iránt mindinkább kezdtek érdeklődni.

Az ifjú Poquelin a mint a színészetre adta magát Molière nevet vett fel, és a választott művészetet oly annyira megkedvelte, hogy soha nem kívánczoltott attól megválni. Különböző vándor színészekkel járt 1646—53-ig a vidékeken, kitűnő színésszé képezte ki magát, gazdag élettapasztalatot, terjedelmes világot és ember ösméretet szerzett és elsajátította az akkori idő drámai irodalmának teljes tudományát, mely különösen spanyol és olasz honból plántáltatott át. Molière, a mint ezután nevezzük, e mellett azonban nem hanyagolta el tudományos tanulmányai folytatását sem; legelőször is Plautus és Terentia vígjátékait, és a legkitűnőbb olasz s spanyol tehetségesek munkáit tanulmányozta, mert már régen érezte, a létező darabok elégtelenségét és hogy ezen a bajon segítsen, elhatározta miszerint kiváltképen azon társulatnak melynél ő is volt, új hatásos színdarabokat fog írni. Egy ily kísérlete a tragédia terén „Thebaide”, melynek még csak neve van fenn tartva, nem sikerült, s arra indította, hogy vígjátékok terén próbálja meg erejét; első kísérletei a vígjátékokban nem igen voltak lelkesítőek, de azért nem esőggedett, mert igen erősen utánozta az olasz mintákat. Csak később 1653-ban lépett fel ismét egy jól szerkesztett 5 felvonású vígjátékkal „Etourdi” cíművel, mely híret megalapította, s melyben ő maga is játszott. A siker által felbuzdítva, egy társulatot alapított és avval a Langvedok tartományába ment, hol Conti herceg, a Jezsuita Collegiumban egykor tanultára mint helytartó Beciers-ben székelt, ez visszaemlékezett tanulóására, és pártfogására méltatta, mely még inkább növekedett, midőn a hercegnek Molière új vígjátékai, — az említettek kívül különösen „Le Dépit amonreaux” és les Precieuses ridicules, — melyek ugyan a kisvárosiak

retem állandó hűséggel, szenvedélyesen, — reménytelenül. De azért szívesen várnék míg a hó leesik és ismét kivirul, mint Csikós Bandi mondja, csak azt tudnám biztosan hogy azután igazán enyém lesz-e? Nem gondol-e majd mást?... Várni türelmesen és — csalódni? — Oh! Borzadok még a gondolattól is!...

Sehogysem tudta Szentesi kisütni, bármint törte rajta fejét, hogy mi ezéja lehet Mariskának vele? Némelykor biztató szavakkal vigasztalta, máskor meg jéghideg volt irányában. Ilyenkor, a kardainokok és színészek által megengedett magát öleltetni, velök hamisan enyelgett, pajzánkodott, kik semmi előzékeny figyelmet nem mutattak irányában, csakhogy éppen kedvöket tölthessék a dévajkodásban. Szentesi pedig ha csak lehetett kerülte, általa sohasem engedte magát megöleltetni, volt idő és alkalom, mikor meg se látta... Ez mélyen fájt a boldogtalan ifjúnak, mert minden férfiban egy-egy vetélytársat képzelt, ki el akarja rabolni imádott angyalát.

A körülmények szerint itélve, úgy látszik, hogy Berényi Mariska is azon nők közzé tartozik, kik feledni szokták az előbbi napon tett ígéretöket, kikre igen találon alkalmazzák azon dalt, melyet „Rigoletto”-ban énekelnek:

„Az asszony ingatag, csalfa ledér,
Holnap megbánja, a mit ma ígér.”

És Mariska, a mint látszott, e szavak igazságot törekedett érvényre emelni, tette, és magaviselete által.

(Folyt. köv.)

esztelen feszélyességét teszik nevetségessé, de egyszersmind a gúny ostorával a párisiak viszásgait is korbácsolják, — nagyon megtetszetek.

(Vege köv.)

CSARNOK.

A kaviár.

(Bohózat 3 felvonásban, írta Csiky Gergely. Először adatott a budapesti nemzeti színházban, 1882. márcz. 24-én.)

A közvéleménnyel együtt hiszem és vallom, hogy a bohózat teljesen jogosult költői és drámai műfaj. A műszellem nyilatkozásának ép oly természetes és eredeti formája, mint akár a tragédia, akár az eposz. Az mind fantasztikus, mind reális alakjában s bizonyos, művészi feldolgozásra váró anyag s művészi alkotásra kész hangulat legsajátabb, legmegfelelőbb műalk gyanánt kénytelen megkeresni. Anyagi forrása: az alsobrendű komikum, az alanyi meg: a költőnek föltétlen, túlaradó jókedve. Megvan klasszikai hagyománya Arisztofanesben s megvannak remekirői Shakespeareben és Molièreben. Meg a költői és drámai alkotás többi nemeivel közös törvényei és saját szabályai is. Hiszem ezeknél fogva, hogy Csiky bohózata is méltó helyen jelent meg a nemzeti színházban s hogy teljes „kritikai beszámítás” alá esik. Mótán keressük benne azt, a mit minden jó bohózatban meg kell találnunk.

Keressük mindenekelőtt a nemzeti elemet felfogásában, meséjében, alakjaiban. A bohózat, természeténél fogva, erős realitásra támaszkodik. Még ott is, a hol a költői szeszély rész szerint túldérvilágban játszatja le meséjét, az eszményi mellett soha sem lehet el a durva valóság nélkül, a végtelen mellett a természeti korlátozottság képei híján. Sőt egyik fő ezéja: ezeknek élesebb megvilágítása az ellentét által. Oberon és Titania tündéréikkel magukban nem csinálhatnak bohózatot, Osongor és Tünde sem; amazokat követniök kell Zubolyéknak, ezeket Balgának és Ilmának. Hát még a folyton alant maradó bohózat! A föld, környezet, származás befolyása, szóval a természet teljes határozása, teljes realitás az, melynek alakjában és viszonyai közt az embert élénk állítja. Nem csak azért, mivel e viszonyokból merített komikum iránt rendkívül fogékonyak vagyunk, hanem azért is, hogy a tulzást hiheősséggel ellensúlyozza. Szinte lehetetlenek látszik kiszakadnia a nemzeti világból, sőt szívesen marad helyi viszonyok között. Eredeti irodalmunkból kellene-e találobb példák igazolásomra a Peleskei notáriusnál s Liliomfinál. Ez a két darab ma is él; de hol vannak azok a bohózatok, melyek nem ismerték föl műfajuk természetének utmutatását s a magyar elemet nem tudták, vagy nem akarták magukba fogadni? Csikynek is ez egyik fő baja. Neki általában kevés érke van a nemzeti élet sajátosságai iránt. Az életnek és embereknek számos, többé-kevésbé jelentékeny jellemző vonását, furesaságát, különösségét meg tudja figyelni s ügyesen viszi színpadra; de épen a nemzeti, magyaros alakok és vonások iránt mintha színvakságban szenvedne. Nem látja, nem találja meg őket. Ez komoly drámájában is fogytakozas; de bohózatában már hiba. Ha személyeinek hosszú jegyzékén végig tekintünk s magunk elé állítjuk őket, egyetlenegy sem találunk, a ki igazán vérünkbeli való vér lenne. Csupán a nevek magyar. Egy patikáros, aki elunta a esőndes vidéki házikosztot s nagyvárosi kalandokra, kaviarra kerekedett kedve, melyért gyámoltalan ravaszkodása arányában meg kell fizetni a bánatpénzt; nem lehetne e Kremsmünsterbe való s a furesaságok nem eshetnének-e meg rajta szakasztott ilyen módon Bécsben? Az ábrándos, nagyvilági és gazdálkodó vén kisasszonyoknak van-e csak egyetlen szavuk mely a mi alföldi uriházainkra vagy felvidéki kastélyainkra emlékeztetne? A gyáva és lármas gőzhajókapitány s tengerész barátai meg egyenest Londonból vannak importálva, hol Cutlenek és Buosbynek hitták őket. Először Dickens kereste föl s az ő látogatásának emlékét őrizi is névjegye: a Dombey és fia. Így tovább. A mesében és alakokban hiába keresünk valami eredetibb, magyar felfogást. Hóhortjuk távol áll tőlünk; talán nem is igaz. A kaviár nem egy darab bohó magyar élet, csak egy bohó darab.

Hát életnek vajon élet-e? A bohózat élete sem másféle alapjában, mint a többi műágaké, melyek embereket állítanak élénk. Keringő vér, izgatott idegek, mozgásba hozott indulatok, szóval emberek élete, jellemek cselekvése. Csakhogy olyan módon állítva ki, hogy mindig a komikus oldal legyen felénk fordulva. A jellemző vonások éles, durvább kiemelése által akár torzképekké tulozva, de úgy,

hogy ami lényegében igaz, az a tulzás által se váljék hamissá. Epen ebben áll a bohózatiró igazsága és művészete. Jourdain karrikatura, de örökké élő, magjában igaz, emberi típus. A torzításnak csak egy sajátos jellemző módnak kell lennie s a bohózat alakjának igazi emberekné, kiket hóhortjuk hóhortos viszonyok közzé kever. E hóhortos, bohó világban a lehetének határai kijebb esnek a közönségesnél; de az okozati összefüggés az emberek és teiteik között csak oly szigorú, mint akárhol. A mese-alkotásban a költő nagyobb szabadsága ép onnan foly, hogy elfogadtatván velünk embereit belső igazságuk által, kénytelenek vagyunk elfogadni mindazt, a mi valójuknak, hóhortjuknak megfelelően történik velök. Csikynek sok alakja van, melyeknek jóformájú mindegyikére juttatott leleménye egy-egy megkülönböztető vonást. De ezek csak igen ritkán jellemvonások, igazi lelki tartalom. Jó szeme van az aprólékos furesaságok iránt, olvasmányaiban is meg-megleveníül egy-egy alak előtte, hogy a színpadra lépjen; de mindez nem igen lesz hűssé és vérré. Alakjait nem annyira lelkökben, gondolkodásukban egyéníti, jellemzi, mint inkább csak egy-egy furesa mondas, különös beszéd-mód, külső gyarlóság által igyekszik külön választani. Emberei megszemélyesített tréfálkozások, névvel ellátott komikus szolamok. A tengerész beszédmód és kiáltozás, annyi mint Akhilles kapitány; egy folytonos és szerény tiltakozás a Marton név ellen, annyi mint egy matróz; egy hármass visszhang, annyi mint három vén kisasszony. Bohózatának csak egy alakja van, mely igazán kitűnő, mely a többinél hasonlíthatatlanul melyebben fogant képzetében: ez Maszlagi, a patikáros legény. A jellemzés hiánya a fő oka annak, hogy képtelenségnek tartunk, nem fogadunk el sok mindent meséjében, a mi bohózatban bizony még megállhat. De alakjai sehogysem igazolják. Így például, ha a vén kisasszonyokat ostobábbaknak rajzolja, ha tán valami vak bámulással viseltetnének öcsesük iránt, elhinnők, hogy kiállják az első felvonásban ennek lázító és szegényítő mustráját, mely úgy, a mint van, képtelenség. Lirilől annyit tudunk, hogy komédiás multjával hivalkodik és férjet vadász. De hát következik-e ebből az az őrlétség, hogy ostorral keresse jövendőbelijét? A farkasverembe jutott patikáriusnak legfőbb törekvése a szabadulás, hogy felesége előtt kitisztazza magát. Mikép viheti hát magával Marit, hogy újabb hinárba keverdjék, mikor sokkal könnyebb és természetesebb lenne, ha egyszerűen haza küldené? Nem az a baj, hogy ezek és egyebek megtörténnék a darabban, hanem az, hogy az alakok rajzában nem lelik igazolásukat. Az is csupa bohóság, a mit Maszlagi mivel, de az ő hóhortjaira nevezé iluzióink teljes; torzképe jellemkép, s ennek igazsága, a bohózat hangulatában, elhitheti velünk mindazt, a mit tesz.

A bohózat hangulata — ez sem teljes a Kaviárban. Írója egy rendkívüli ügyes-égn, ötletekben és leleményekben gazdag lej benyomását teszi ránk inkább, mint egy szívből nevető emberét, széles jókedvével valamennyünket elragad. Nagyon is szereti, sokat ismetli s elnyújtja ötleteit, mulatságos helyzeteket. Szelleme fel-felszikrázik s időnkint megnevetett; de az egészben nincs meg az az önkényesség, az a szívből jövő jókedv, frissesség, természetesség, mely vidámságunkat állandóvá tudná tenni s egész lelkünkkel belevinne meséjébe. Mennyivel kevesebb eszközzel s mily nagy mértékben el tudja érni ezt Sardou a Válgunk el-ben. Azonban ne legyünk hátatlanok. Azt mondja egy török közmondás: nincs annyi pénz, hogy egyetlen józú nevetést meg tudj fizetni. Mi pedig nevetünk eleget. Ismerjük el, hogy a mulatságos helyzetek egymást kerg-rik a bohózatban. Szövése oly ügyességet bizonyít, mely párját ritkítja. Leleménye, képzelete könnyedén áll helyt mindenkor és sohasem hagyja eszerben a technika értelmi munkáját. Ötlete bőven van s közönsége nem csalódott, mikor azzal a hittel ment színházba, hogy jól fogja tolni az estét.

„P. N.”

Fővárosi hírek.

— A m tud. skademia márcz. 27-iki ülésén, Csiky Gergely levélben tudatta, hogy ő a szerzője a „Theodora” című szomorújátéknak, melynek a Telesi-féle szab aranyat odaitélték; a jelíges levél fölbontatván, abból Csiky Gergely neve tűnt ki.

— Az „Egy játszma sakk” című darabot, mely a Karácsonyi-díjnál társai közt a legjobb volt, mint halljuk, Margitay Dezső jönevű novellista írta.

— A 800-dik arany. Csiky Gergely a „Fővárosi lapok” számitása szerint, a „Jóslat”-ért kapott az academiától 100 aranyat. Ezután a „Janus” 100 — „Ellenállhatatlan” 400 — „Bizalmatlan” 100 — „Theodora” 100 darab aranytal lett jutal-

mazva. A bécsi „N. Ill. Ztg“ szerint, Csiky Gergely a színházaktól 4000 forintot kap honorárium gyanánt a darabokért évenként.

— **A budai szinkör** renoválását, mihelyt a belügyminiszter jóváhagyása léerkezik, megkezdik és serény munkával május 10-ig beakarják végezni, hogy Bogyó megkezdhesse benne előadásait. Bogyó a mint híret vette, hogy a szinkört megkapta, nem késett azonnal a legjobb vidéki erővel lépni érintkezésbe, hogy társulatát még jobban megerősítse.

— **A budapesti nemzeti színházban** Csiky Gergely hatóságát a „Kaviar“t először nagy tetszéssel, másodikban már tetemes rövidítésekkel adták elő. Több mint fél órával lett a 2-dik előadásnak vége. Az ismétlések és mellékességek kihagyása következtében az előadás gyorsabban is folyt. A nézőtér szorongásig megtelt s a szerzőt hívták az első felvonás után. Hétfőn harmadszor adták a bohózatot, szintén élénk hatással.

— **A Budapesti** megjelenő „Politiches Volksblatt“ egy száma véletlenül (mert e zuglapt nem szoktuk olvasni) kezünkbe akadt. Azt olvassuk benne, hogy a vidéki vendégzereplések kezdik hitelüket veszíteni, mert olyanok járnak a fővárosból vendégzereplésekre mint: Ditróiné, Fáy Szeréna, Nagy Ibolyka stb. Hát csak azt mondjuk annak a revolver-zsurnalistának, a ki hivatva érzi magát a nevezettek tehetségét kisebbiteni, hogy Ditróiné szép tehetségét úgy Kolozsvár művelt közönsége mint a kassai és az aradi intelligencia elismeri és annak idején a kitüntetés minden jelével elhalmozta. Ditróiné a maga szakmájában művésznő. Fáy Szeréna és Nagy Ibolyka pedig szép reményekre jogosító kezdő tehetségek s ezek még nem is vindikálják maguknak a „művésznő“ czimet. De persze, a rosszakaratu, heuzcegő revolver-zsurnalista, mindenben talál gáncot, mert hiszen az a kenyere, abból él.

Vidéki hírek.

— **Aradon** Bács Károly jutalomjátéka márcz. 28-án zsufolt ház előtt folyt le. Munkácsy „Krisztus Pilátus előtt“ című világhírű festményének élő képből való bemutatása nagy vonzerőt gyakorolt, úgy hogy a színházban nem maradt egy hely sem üresen. A képlet bemutatása előtt „A férj vétké“ című francia vígjáték, a „Szép Galathea“ operette s Saphir egy magánvígjátéka került színre. Az első vígjáték élénk bohóságaival nagy derűtség között gyorsan perült le. Hunyady Margit, Lánca Ilka, Bács, Szathmáry, Lénárdné, Sz. Németh játéka sokat tapsolta a jól mulató közönség. A kis operette szintén kitünően folyt le. Bácsné a czimszerepben igen szépen énekel. Egy gyönyörű ibolyabokrétát is kapott, rózsákkal, arany himzésű szalaggal átkötte. Mezey Péter mint Mydas kitünő alakításával nagy derűtséget keltett. — Saphir vígjátékában Szathmáry élénk tetszéssel tapsolta a közönség. Közél fél 11 órakor került a „Krisztus“ képletre a sor. A közönség — írja az „A. V.“ — feszült érdeklődéssel nézte, s a gondos és jellemző rendezés meglepte. A képletben több műkedvelő vett részt. Krisztus alakját Rozsnyay Átyás gyógy-szerész ur igen találóan mutatta be, Pilátus Mezey, a közelében ülő turbános vörös koftános farizeus Goldner ur, az anya Hunyady Margit volt; mind meg anny jellemző alak. A görögötzzel megvilágított képletet négyszer-öttször kívánta látni a közönség, mely zajosan tapsolta ki Bácsot, az élőkép rendezőjét. — Levelezünk tudósítása szerint, e jutalomjáték Bácsnak 173 frtot jövedelmezt felében, 175 frt napiköltség mellett; bele nem számítva az éves bérletet, a mely igen tekintélyes. Ez estén volt az idén a legnagyobb közönség; e szerint 521 frt jövedelmet lehet csinálni az aradi színházban. — Megemlítjük végül, hogy Bács, a Krisztus képet Budapestben látta s hosszasan tanulmányozta, hogy a díszletek festésénél, a jelmezek és alakok összeállításánál biztos utasításokat adhasson Faludinak, a színház festőjének, ki, — a mit elismeréssel hozunk tudomásra, — oly egyszerű díszletet festett a képlethez, hogy a vidék bármely színházi festőjével, bátran kiállja a versenyt. — A nagyszerűen sikerült néma képletet másnap ismételték.

— **A Székesfehérvárt** megjelenő „Szabadság“ írja a következőket: a „Színészeti Közlöny“-ben olvassuk: Károlyi Lajos színgazgató ur félkért bennünket annak kijelentésére, hogy ő a székesfehérvári színház elnyeréseért az idén nem folyamodott, és pedig azért, mert több évi óriási anyagi áldozatai után belátta, hogy kockáztatott kísérlete egyre kudarcot vallanak az ottani lakosság közönyén. Ez okból vonult vissza a pályázattól daczára annak, hogy határozott kilátása volt a színház megkaphatni. — Erre nézve még csak megjegyezzük, hogy Székesfehérvárott azért nem

minden igazgató vallott kudarcot s közönségünk csak a primadonna heczek s más kellemetlen-ségek által elkedvetlenedve, lett oly közönyössé s mi úgy tudjuk, hogy bizonyos esetekben Károlyi ur mégis csak megmaradt volna körülünkben. Károlyi urat magát itt mindenki tiszteli, becsüli s leginkább az szől mellette, hogy anyagi tekintetben hitele rendithetlen s a kedvezőtlen idényt a szó teljes értelmében aláíratlan szerződés mellett huzta ki; ha maga vesszi kezébe az igazgatást, figyelmet gyakorol s nem bizavatlán kezeke oly fontos dolgot is minő a szereposztás, bizonyára nem találkozik oly merev közönynyel. Nem szeretnők, ha a t. igazgató ur nyilatkozata elidegenitné színházunktól a színgazgatókat és a színi köröket, azért megjegyezéseinket tisztelettel ajánljuk a „Szin. Közlöny“ figyelmébe is.

— **Gerőfy** Andor Kassán, a virágvasárnappal befejezi működését s egyenesen Nagy-Kanizsára viszi társulatát, a hol husvét első napján kezdi meg előadásainak sorozatát a „Szép asszony kocsisa“ népszínművel. Második előadásul Údvöske, harmadikra Czifra nyomoruság van kitűzve, N.-Kanizsán két hóig szándékozik Gerőfy időzni, onnan Balaton-Füredre megy. — Azon több lapban fölmerült hír, hogy Kassáról husvét után Miskolcra rándul néhány előadásra, teljesen alaptalan. Gerőfynek nem is volt szándékában a Miskolcra való menetel.

— **Nagy-Szent-Miklós** társadalmi életébe, nagy élénkséget és érdeklődést keltettek Molnár György kitünő tragikusunk vendégjátékai. Levelezünk értesítése szerint Molnár, Szegedről rándult ki e bolgár, oláh és sváb, szóval vegyes ajku lakossággal bíró városkába, hogy az ott működő Hubay Gusztáv színtársulatának anyagi helyzetén segítsen. Levelezünk panaszodik, hogy N.-Szt.-Miklóson igen szép számú intelligens magyar közönség is van, de ezek pirulni kénytelenek, valahányszor magyar színészek mennek oda. Voltak ott oláh, szerb, német színészek s mindenkor élénk nagy pártolásban részesültek, mert a mit előadtak azt tudták, azt jól össze is tanulták. Míg a magyar színészek, érteve olyan kis truppokat, botrányos előadásokat tartottak. Mindent értek, a bérletpénzeket fölstedték, le sem játszották, elmentek minden szó és hír nélkül, tömérdek adósságot hagyva hátra. Hubay társulatát is kezdetben hidegen fogadta a közönség, míg végre megérkezett Molnár, ki aztán betanította a társulattal Othello, Don Caesart, Tartuff-ot. Az intelligens magyar közönség tömegesen megtölté mind a háromszor aszép nagy termet s örült, hogy tisztességes előadást láthat és nem kell szégyenkednie az idegen elemű közönség előtt, mely a helyi német lapban gúnyolódik a magyar elem ellen. Elvitte a színházba koszorút, tapsait, lelkesedését és Tartuffben már visszament, a nézőtérre be nem férő közönség. Előadás végén, a jelen voltak, Molnár György mellett a többi szereplőket is kihívták, mintegy elismerésül igyekeztek. — Egyuttal megemlítjük, hogy Kormos Béla ottani közjegyző a kitünő művészt, vendégzerepítő házában rendkívüli előzékenységgel fogadta, ebédeket, összejöveleket rendezett tiszteletére. Kormos különben nagy maceenása a magyar színészetnek, s most magyar helyilap kiadásán fáradozik.

— **Pécsi hírek.** Bácskay Julesa jutalomjátékául „Giroflé-Girofla“ szép számú közönséget vonzott a színházba. Jutalmazott kiléptekor négy szép bokréttával lepték meg, s az előadás további folyamán, több énekszámát élénken megtapsolták. — A hol mulatnak vígjáték első előadása, közönség hiányából elmaradt. — Id. Bokor József 30 éves színeszi jubileuma alkalmával telt ház előtt, „Orpheus az alvilágban“ című operette adatott. A jubilaust megérdemelt óvációban részesítették pályatársai és a közönség. — Tamásy József jelenleg Péceszt vendégzerepel. Először a „Falu rosszá“-ban mutatta be magát. A ház minden zugában megtelt közönséggel, mely Tamásy élénk játékát s szépen előadott dalait lelkesen tapsolta. Második fellépteül „Tündérlak Magyarhóban“ került színre. — A napokban Enyvári Sarolta operette énekesnő kezd meg ott vendégzereplését.

— **A székesfehérvári** színtársulat érdemes tagjai közt akad oly érdemnélküli rosszakaratu egyén, ki a nyomozott anyagi helyzet daczára, nem átálja a színtársulat egyes tagjait, Károlyi igazgató ellen kizítani. Nemrég híre járt annak, hogy az ott hangversenyt adott művészpár a bevételből reájok eső részt, átadta a defizitell küzdő igazgatónak, a mi nem igaz. A mult napokban pedig valami higvelejtű fráter azt híresztel, hogy egy közelebb elhunyt városi polgár, a tagoknak 1000 frtot hagyományozott végrendeletileg s az ezer frtot átadták az igazgatónak kiosztás végett. Természetesen az ily hírek után a tagok egyrésze, kik mindég elégedetlenek, ha a folytonos deficeitek következtében nem kapják pon-

tosan a gaget 1-én és 16-án, azzal állnak elő: miért nem fizet az igazgató, mikor ettől ennyit, amattól kétszer annyit kapott segélyképen. Megérdemelne az a himpellér, ki ily valótlan hírek követségoláskán törí fejét s azt terjeszti, hogy amugy magyarmarkásan megrázzák az üstökét.

— **Szathmárt,** Komáromi Mariska, a népszínház szép hangu fiatal énekesnője, négyszer lépett föl mint vendég. A „Sárga csikó“-ban Erzsikét, „Kornevilli harangok“-ban Zsermént, „Údvöske“-ben Bettinat, „Titilla hadnagy“-ban Katiczát játszotta. Szép dalai, és kedves játékával, minden fölléptén zajos tetszést aratott. — Márczius 25-én este a szathmárnémeti társaskör, Komáromi Mariska tiszteletére lakomát adott, melyen szép rózsaszín szalagos koszorút kapott a város közönségétől, e felirattal: „Údvöskeinek Szathmár, 1882. márczius 25.“

— **Miskolczi** levelezünk írja: Blaháné öt föllépteért 1000 frtot kapott Lásztól, az igaz zsufolt házak voltak, de Blaháné távozásával a színházbajárás is megszűnt. — Lá s z y n é Etelka jutalmául „Koldusnő“ került színre a czimszerepben a jutalmazottal, kit megjelenésekor frenetikus tapsall, és két gyönyörű esokorral tüntetett ki a közönség. — Vizvári Gyula Pry Pál-ban kezdte meg vendégjátékai sorozatát, középszámú közönség előtt. Második föllépteül Nagy apó-t választá. A vendégművész rengeteg kacaját idézett elő hitásteljes játékával, Nagy Jancsi szerepében. Berényi (Gyula) Tiszainé (Zsuzsi) dalai nagy tetszést vívtak ki. Nikó Lina (Ráfael) méltó társa volt a vendégművésznek, jól játszott, szépen énekel és sok taptot kapott. Tiszai (Esztári) Gálosi (Jakab) kis szerepeikben általános derűtséget keltettek. — Vizvári Stern Izsák-ban bucsuzott el a miskolczi közönségtől. — Lá s z y Vilmos, tevékeny buzgalmu színgazgató, mint részvétell halljuk, több napig veszélyes tüdőgyulladásban feküdt, melyből azonban már némileg felépült, de még mindig érzi a betegség hatását.

— **Kassán** Balog Árpád jutalmára az „Údvöske“ adatott. Sajnálattal említtük meg, hogy oly énekes mint Balog, ki operetben s népszínműben egyaránt jól megállja helyét, nem érdemelt meg a kungó üres hazat. — Szombaton „Igmándi kispap“ adatott szép közönség előtt. Vasnap Londoni kolduskora ismét üres ház volt; hétfőn „Lord Harleigh“, a muzeum javára, mint minden jótékonyezelő előadás, úgy ez is, üres ház előtt folyt le. Kedden „Preciosa“, ismét üres ház. Szerdán Lukácsy S. „Arva Zsuzska“ című férczműve adatott Gerőfiné Ilka javára. Jutalmazott kiléptekor hosszantartó tapsall fogadta a nagyszámú közönség és két esokorral tisztelte meg. A szereplők mindent elkövettek hogy a darabot megmentsék, de biz az esufosan megbukott. — A kassai deficezes előadásokat azonban bőven kárpótolta az eperjesi közönség. Gerőfi e héteu négyszer játszott Eperjesen társulataival, mindannyiszor nagy számú közönség jelenlétében.

— **A fumei színház** ügyében, hír szerint, legközelebb egy bizottság fog összeülni, mely a fumei városi hatóság részéről tett megbízás folytán határozni fog a fölött, vajjon a fumei színház mily föltételek alatt lenne ismét a nyilvánosság-nak átadható. A színházat mint tudva van, a bécsi katasztrófa után közbiztonsági tekintetéből bezárták.

— **Nagy-Kikindáról** írják lapunknak, hogy márcz. 25-ike óta, Hubay Gusztáv színtársulata rendez ott színelőadásokat. Az igazgatónak sikerült Molnár György hazánk első tragikusát öt előadásra megnyerni. Vendégfellépteire a következő darabok tüzettek ki: Othello, Tartuffe, Lovodi árva, Narciss és Don Caesar.

— **Debreczenben** egymást érik a vendégzereplések. Alighogy bevezette vendégjátékait E. Kovács, nyomban utána jött Halmi Ferenc, ki szintén zsufolt házak előtt vendégzerepelt, s csak e hét elején távozott Debreczenből. Most szombaton, april elsőjén pedig már Sz.-Prielle Kornelia kezdte meg négy előadásra terjedő vendégzereplését, ki valószínűleg szintén telt házakat vonz. E rendkívüli pártolás bizonyítja, hogy a debreczeni közönség nem csak akar, hanem tud is lelkesülni a színművészetért, ha jó társulattól kitünő előadásokat láthat. Krecsányi ez idén ternót csinált Debreczenben, a mennyiben egész téli évad alatt szép pártolásnak örvendett.

— **Székesfehérvári** színházi hírek. Az ottani „Szabadság“ írja: márczius 28-án Károlyi igazgató jutalomjátéka az idény vége felé nagyon is lankadó pártolás daczára, telt ház előtt folyt le. „A könyvtárnok“ került színre. — A jövő évadra az itt működő társulat tagjai közül, a választmány tagjai ajánlatára, csupán Medgyaszay Evelin k. a. és Bihary Béla ur, a társulat legkedveltebb tagjai kaptak szerződési ajánlatot. — Szerdán Fejérvárott vendégzerepelt Szathmáriné asszony, a nem-

zeti színház tagja, a „Fenn az ernyő nincsen kas”-ban játszta Donátinét. — Károlyi Lajos színgazgatónak, a városi közgyűlés megszavazta azon 125 frtot, mely a múlt évi subventióból fennmaradt. — Károlyi társulatával husvétra Veszprémbe érkezik. A kapitányság a játszhatási engedélyt már megadta.

— **Bérlét gyűjtés.** Második színész járt a minap Nagyváradon, ez idén olyan hírrel, hogy ő az aradi színtársulat részére bérlélet gyűjt, s egy alkalommal „véletlenül elveszett pénz” pótlására kölesönt kért. Nagyváradon nem szokás a bérlélet-gyűjtés, mert ezt maga a színügyi bizottság intézi el annak idején. Azért tehát jönnek látja a „Nagyvárad” figyelmeztetni az ottani közönséget, hogy a ki ez ezim alatt mutatja be magát, az esaló, és mint ilyenek aztót kell mutatni, nehogy a színészet rovására szemtelenedhessek bárki.

— **Kecskeméten,** Pálmay Ilka kétszer lépett fel a múlt héten mint vendég. A „Kecskemét” színbírálója, egész elragadtatással ír a művésznő játékaról. Először a „Piros bugyelláris” Zsófi szerepében lépett fel. A nevezett lap a többi közt így ír: A miben Pálmay Ilka a legnagyobb mester, az, az a szívhez szóló, lelket elragadó, könyvet fakasztó érzelmes hang, amely úgy ömlik ki szívéből, amelynek értelmét oly igazán látszik átérezni, mintha azt nem is annak a huszárdandura bujt színészek, hanem az ő valóságos elhagyott régi szeretőjének, az igazi Csillag Palinak keblére borulva mondaná. Ebben igazi mester Pálmay Ilka, mert mestere a meghamisíthatlan természet. Másodszor a „Sárga esikő”-ban lépett fel. Bakay Erzszi szerepében volt még igazán az igazi. Itt tünt ki az ő kedves, szeretetreméltó és mindenkefelett természetes naivitása. A közönség minden jelenésében, minden dalánál, zajos tapsokkal részesítette.

— **Orosházáról** írja nekünk lapunk egyik barátja és színésztünk buzgó pártolója, a következő sorokat: Orosházáról Tót-Komlóra mentem át, csupán azért, hogy megláthassam az „Igmándi kispap” népszínmű előadását. E jó darabot igen élénken játszották az ott időző Szerémségi Béla társulatának ifjú tagjai. Legkedvesebb volt Erős Antónia, ki még csak nemrég lépett az ideális világ színterére és mégis meglepő otthoniasságot és ügyességet tanúsított. Mellette az igazgató tünt ki, nemcsak jó játékaival, hanem szép énekével is. De nemcsak a darab szépségeiben gyönyörködött lelkem, hanem abban is, hogy Tót-Komlós: szlavajku népe, a derek intelligencia jó példáján buzdulva, meleg rokonszenvvel pártolja a magyar színészetet. Isten áldja és éltesse ezért őket!

— **Sopronban,** hová a múlt hó 20-án érkezett meg Réthy László, Bogdyó titkára, oly rendkívüli az érdeklődés, a milyen még soha nem volt, különösen az operai előadások vegett, mivel az opera egy igazgató által sem kultiváltatott már számos évek óta Sopronban. Bogdyó, a körülményekhez képest, egy vagy két hónapot szándékozik Sopronban tölteni, a hol igen szép bérletre van kilátása. A társulattal a legjobb erők maradtak.

— **Szerződtesek.** Gerőfi társulatánál jövőre is megmaradtak: Kómivesné Anna, Kutasi Janka, Lenkeyné, Balog Árpád, Fehérvári Ottó, Vinczéné Alojzia, Takács Ádám, Fehérváriné, Mészáros Lajos nejevel együtt, Andorfi Péter, Farkas Gusztáv, Lenkey Gyula, Andorfi Ferencz kantanító. Új tagok: Láng Etel, Nagy Irma. — Szegedről: Benedek Gyula első szerelmes, Benedek Gyuláné soubrette színésznő, Mándokihoz szerződtek Győrbe.

— **Több vidéki hír,** térszűke miatt, mai számunkból kiszorult, a miért szíves elnézést kérünk.

Rövid hírek.

— **Bényei István** színtársulata husvét vasárnapján N. Károlyban kezdi meg előadásait. Az egy hónapra terjedő idény alatt Tamássy József is vendégszerepelni fog a nevezett társulatnál. — **A z e p e r j e s i** „Széchenyi-kör” márcz. 25-én a városi színház-alap javára műkedvelői színelőadást rendezett, mely a közönség magasabb műgényeit is kielégíté. Színre került első sorban „Sziget a szárazon” című vígjáték. Ezt követé „Angolosan” vígjáték. Az előadás körülbelül 120 frtot jövedelmezett a színház-alapnak. — **A z a r a d i** színtársulat tagjai, mint nekünk írják, általánosán kedvelt sugójuk: Várady Akosnak emlékül, egy gyönyörű arany pecsétgyűrűt vettek. Bizony ritkaságok közé tartozik, hogy a sugót lélekölő működéséért, pályatársai ily elismerésben részesítsék. — **M e s z l é n y i** Antal „Husz év múlva” ez. vígjátékát, legközelebb elő fogják adni az aradi színpadon. — **K e c s á n y i** Ignácz Debreczenből Nyiregyházára viszi jelesen szervezett társulatát, innen pedig Egerbe, a hol nyári színkört épített, miután ez utóbbi városban szándékozik a nyár legnagyobb részét eltölteni. — **J a k a b**

Lajos jelenleg kecskeméti színgazgató, — mint halljuk, — a nyarat Bescerekén, és Temesváron tölti. — **S z é k e s f e h é r v á r t t** múlt év okt. 15-ikétől, márcz. 26 ig, huszonhat ujdaráb került színre. Az előadásokat szép számu közönség látogatta 38 este, s kevés közönség látogatta 53 estén. A darabok közül legtöbb előadást ért a „Czifra nyomoruság”, színre került 5-ször. — **L u k á c s y** Aladar kóbor-truppa, jelenleg Bieskénrontja a magyar színészet hitelet. — **S i k l ó s r ó l** írják nekünk, hogy ott Jakabfy Gábor színtársulatával, a közönség meleg pártolása mellett sikerült előadásokat tart. Eddig előadták: a Piros bugyelláris-t, Czifra nyomoruság-ot, Vereshajut, Vájlunk el-t és a Proletárok-at stb. A közönség számos tapsal kísérte az előadást.

Külföldi hírek.

— **Színházegés Pétervárott.** A fából épült operette színház múlt hó 18 án, este 9 órakor leégett. A tűz az előadás alatt keletkezett. A színészek csak életüket mentették meg.

— **A marseillei** kristálypalota, melyben színi előadásokat és látványos mutatványokat szoktak rendezni, leégett. A tűz, kevéssel a színi előadás után, a színpadon tört ki, s oly rohamosan terjedt, hogy a színészek, kik még nem öltözöttek át, alig voltak képesek az öltözékből menekülni. A palota éjjel után fél kettőkor egészen lángban állt, s borzasztó látványt nyújtott. A tető csakhamar bedől, s a fából nagy tömeget szakított le. A leomlott fal, a palotával szomszédos vendéglőt egészen elpusztította. Daezára, hogy a tűzoltókkal a kikötői vámőrök, katonák és rendőrök egyaránt versenyeztek a tűz elfojtásán, nem voltak képesek a palotát, mely 500,000 frankba került, megmenteni. Egy fiatal ember, mentés közben, a második emeletről leesett, és súlyosan megsebesült.

— **Bayreuthól** írják: Az 1882. nyarán előadandó „Parsifal” látogatói, a dekorációk valószínű esodaműveit fogják bámulhatni. Először is látható lesz a Waldseera nyíló gralsburgi eszményi erdő. E jelenet azután folytatódag panorámává változik át, északi Spanyolország szikla-hegyei plasztice jelennek meg szemek előtt, sötét utakon s lugasokon keresztül Parsifal és Gurnemanz lépnek felénk, míg végre a esoda-dekoráció hatalmas három-hajóju márvány kupola teremmé (a Gralsburg belseje) változik át. Titokteljes homály tölti el a lovagok imádkozó termét, a kupola felső részéből világosság, ének s haragszó hat el hozzánk. A „Gral” edényei, villamos lámpával ellátva, Joukovszky rajzai után készülnek. — De ez még mind semmi a második felvonás díszleteihez képest. Az első színhely (Klingsor varázsló földalatti vár-börtöne) után következik a varázkertnek minden érzeket a legnagyobb mértékben elbűvölő dekorációja, buja virág-pompájával s a varázs-kastély terraszával. E szcenéria a bayreuthi színpadi helyiség egész mélységét betölti. A virágbokrok-ból kiszállanak a tündérek gyönyörű jelmezekben. Egyszerre átváltozik az exotikus virágkert es sivar sivatagot látunk magunk előtt. A harmadik felvonásban virágosrét köti le figyelmünket. A rét közepén élő forrás eseregdez, balról hatalmas fenyűfa mellett Gurnemanz remete-laka látható. Ujra gyönyörű erdődekorációban követjük Parsifal vándorlását, a Gralsburgba, végül pedig az ur-vaesorájának misztériumai, magasabb szférákba fogják emelni a néző képzelő tehetőségét.

— **Gerster Etelka** asszony júliusban Budapestre jön. Jelenleg New-Yorkban vendégszerepel rendkívüli sikerrel, onnét Kaliforniába megy, június hóban Európába jön s Olaszországba utazik, honnét július hóban Budapestre is ellátogat. Az amerikai lapok nem győzik a művésznőt eléggé dicsérni.

— **Salvini** jelenleg Szentpétervárott vendégszerepel rendkívüli tetszés között.

— **Patti a híres** énekesnőről. Egy újságíró nem rég Philadelphióban meglátogatta Patti Adelinát, ki ez alkalommal nyíltan mondta el a reporter előtt véleményét a jelenlegi híres énekesnőről. — **A diva** ezen nyilatkozatával bizonyára nem sok jó barátot szerzett magának, minek bizonyosságul elegendő lesz a következőket közölni ezen érdekes „interviewból.” Reporter. Mit tart kedved Gerster Etelkáról? Patti: Én kétszer hallottam Gerstert énekelni, hangja igen szép, de nem egyéb, mint egy gép, — emberi mechanizmus minden kifejezés és érzés nélkül; játéka egészen hidegen hagyja az embert. Rep: És Nilson? Patti: Szegény Nilson! Neki ugyan jó hangja van, de már kissé szintelen; annyit énekel nap-nap után, hogy előbbeni hangjából rendkívül sokat vesztett. Néha énekel még hangversenyekben, de mindég csekély közönség előtt. Nilson szép npajai már letűntek. Lásza én soha sem énekeltem egy héten háromszornál többször, s ennek köszönhetem

oly sokéven tartó sikereimet R: Hová sorozza Hauck Minnieht? Oh őt minden tekintetben fölébe helyezem Gersternek, Hauck Minnieu nek nemcsak kitűnő erős hangja van, hanem a mellett ő igen jó színésznő is. Lásza uram, a fődolog egy énekesnőnél az, hogy ne csak énekelni, de játszani is tudjon s erre Hauck Minnie képes. Már Kolleg Klárát nem tudtam soha csodálni, mert hidegen érzés nélkül játszik. Kolleg egy nagyon is tulbeesült énekesnő. — Ebben a modorban itélt Patti a jelenkor többi énekesnői felett. Már most érdekes lenne az illető énekesnőket megkérdezni, hát ok mit tartanak Pattiról?

— **Sarah Bernhardt** bíróság elé idézték Rómában, mivel áthágta a színházi szabályzat 19. és 42. szakaszait, a mennyiben a „Della Valle” színházban történt föllépte alkalmával megengedte, hogy a közönség az ülőhelyek közötti járókat is elfoglalja.

— **Luca Paulina** makedes torokbajának orvoslása végett közelébb Velencébe utazik.

— **Merénylettel** fenyegetett színésznő. Judie asszony, az ismert színésznő párisi lakásán, múlt hó 25-én este 6 órakor egy a munkásosztályhoz tartozó férfi egy levelet adott át, mely így hangzik: „Ha őu a levél átadójának nem ad azonnal ezer frankot, ugy estére föbe lövöm őnt, vagy vitriollal öntöm le.” Judie asszony a levél átadóját letartóztatta és miután kiderült, hogy ő írta a fenyegető levelet, továbbra is fogva maradt.

Állandó rovat.

Kormányengedéllyel bíró színgazgatók, jelenlegi állomásai:

Aradi Gerő Szeged. — Aradi színügy-egylet Arad. — Balog Alajos Rév-Komárom — Bényei István Szatmár. — Beödy Gábor Szombathely. — Bogdyó Alajos Pécs. — Bánfalvi Béla Mezőtúr. — Csóka Sándor Szabadka. — Gerőly Andor Kassa. — Grim János — Gáspár Jenő Jászberény — Hubay Gusztáv Nagy-Kikinda. — Homokay László Pécska. — Horváth Ferencz Lovasberény. — Jakab Lajos Kecskemét. — Jakabfy Gábor. Siklós. — Kárpáthy György Sellye. — Károlyi Lajos Székesfehérvár. — Kőszeghy Endre — Krecsányi Ignác Debreczen. — Kétszeri József Zalatna. (Erdély). — Lászy Vilmos Miskolcz. — Miklóssy Gyula Zenta. — Nyéki János Szamosújvár. — Polgár Gyula Lugos. — Szegedi Mihály H.-M.-Vásárhely. — Szabó Antal Piski. — Sztupa Andor Maros-Vásárhely. — Szigeti Géza Szegvár. — Tóth Béla Trencsén. — Várady Ferencz Kézdi-Vásárhely (Erdély). — Völgyi György Eger.

Felhívás.

Felhívom a vidéki színészet mindké. nem-beli tagjait, kik f. év Virágvasárnaptól kezdve hozzám Siklós (Harkány) és Mohácsra szerződni akarnak fixumra, szíveskedjenek ajánlatukkal bérmentes levélben felkeresni.

Ó-Szivacz, 1882. márczius 28 án.

Szigethy Jenő s. k. igazgató.

H I R D E T É S.

A legjobb
szivarka-papiros.

LE HOUBLON

Francia gyártmány.

Utánzástól őrizkedjenek.
E papiros csak akkor valódi, ha minden egyes lapja „Le Houblon” bélyeget viseli és minden egyes füzetke az alanti védjeggyel és aláírással el van látva.

Howley & Henry
Prop^r du Brevet

CAWLEY & HENRY, al einjge F. brikanten, PARIS
Seuls Fabricants brevétés des Marques:

PAPIER ANANAS Couleur Mais
Qualité supérieure

LE DRAPEAU NATIONAL
Blanc ou Mais
Aut. Armes de chaque Pays